

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget er i hovedsagen en genfremsættelse af det forslag (L 94), som blev fremsat den 20. november 1997, men ikke blev færdigbehandlet i forrige samling. (Se FT 1997-98 s. 2031, A s. 2101 og s. 2063). Der er tale om en uændret genfremsættelse, bortset fra ændringsforslag nr. 5. Forslaget vedrører aftalelicens for gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger. Ændringen består i, at det tidligere forslag er suppleret med en bestemmelse, hvorefter den enkelte kunstner kan nedlægge individuelt forbud mod, at hans værker gengives i alment oplysende fremstillinger på aftalelicensvilkår.

Den gældende ophavsretslov er fra 1995, hvor loven undergik en gennemgribende revision. Loven er herefter senest blevet ændret ved lov nr. 1207 af 27. december 1996 (FT 1996-97 s. 2153, 2777, 2964, A s. 1923 og B s. 163). Ved lovændringen blev der bl.a. indført nye bestemmelser om eksemplar fremstilling m.v. til fordel for handicappede, om kabelvidereledning af radio- og fjernsynsudsendelser og om uoverdrageligt vederlagskrav ved udlejning af video-grammer og fonogrammer m.v.

Ophavsretsloven findes i sin nuværende skikkelse i lovbekendtgørelse nr. 194 af 11. marts 1997. En oversigt over de bestemmelser i den gældende lov, som berøres af lovforslaget, følger som *bilag 1*.

Hovedformålet med lovforslaget er at gennemføre EF-direktivet af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser (herefter: databasedirektivet). Direktivet skal efter art. 16, stk. 1, være gennemført senest den 1. januar 1998. De nødvendige lovændringer findes i ændringsforslag nr. 4, 7, 8, 12 og 13.

Herudover er der medtaget forskellige ændringer af betydning for det digitale område. Det drejer sig om følgende:

- De gældende aftalelicensbestemmelser for fotokopiering inden for undervisningsområdet og offentlige institutioner og erhvervsvirksomheder m.v. i lovens §§ 13 og 14 foreslås justeret, således at kollektivaftaler, der på de nævnte områder i fremtiden måtte give adgang til digital kopiering,

efter lovens § 50 også kan finde anvendelse i forhold til ophavsmænd, som ikke repræsenteres af den aftalesluttende organisation. Der henvises til ændringsforslag nr. 1 - 3.

- Retten til efter lovens § 28 at gengive værker i forbindelse med retssager og sager i administrative nævn og lignende foreslås udvidet til også at gælde for sagsbehandling inden for offentlige myndigheder. Der henvises til ændringsforslag nr. 6.

Endelig foreslås det, at den eneretsordning, der siden 1995 har været gældende for gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger, jf. lovens § 23, stk. 1, modificeres, således at der bliver mulighed for, at aftaler på området kan få aftalelicensvirkning efter lovens § 50. Der henvises til ændringsforslag nr. 5 og 9 - 11.

2. Ophavsretten - dens udvikling og samfundsmæssige betydning

2.1. Ophavsretten.

Ophavsretten er kunstnernes »ejendomsret« til de værker og præstationer, de har skabt. Ophavsretten giver grundlæggende kunstnerne mulighed for at kontrollere og opnå vederlag for enhver brug af deres kunstneriske produktion. Uden ophavsretten ville kunstnerne være retsløse, så snart deres værker var kommet til omverdens kundskab og derfor kunne udnyttes kommercielt eller ikke-kommercielt af andre.

Det er karakteristisk, at ophavsrettens udvikling i tiden nøje har været forbundet med de tekniske muligheder for en masseudnyttelse af beskyttede værker. Fremkomsten af bogtrykkerkunsten gav startskuddet til den første retsudvikling. Med udspring i 1700-tallets bogtrykkerprivilegier, der mere var en producentbeskyttelse end en ophavsret, udviklede ophavsretten sig i 1800-tallet under indflydelse af den franske revolution til en personlig ret for den enkelte skabende kunstner. I nyere tid har medier som fonogrammet, radio og fjernsyn, fotokopieringsteknikken, satellittransmission og senest internettet været udfordringer, som både nationalt og internationalt har krævet tilpasninger i det ophavsretlige regelsystem.